

Hogeschool van Amsterdam

De stad als consumptiegebied: Onderzoek uit de binnenstad en Amsterdam Oost. Met Fenne Pinkster (UvA) en Peer Smets (VU)

Meetup serie Grip op Consumptieruimtes
6 februari 2020

*Toekomstbestendig Evenwicht:
Balanceren tussen divergerende belangen*

DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM UvA

2

Wonen in een pretpark

Gevolgen van toerisme voor bewoners

Fenne Pinkster

Afdeling Geografie, Planologie en
Internationale Ontwikkelingsstudies

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

Weerslag van stedelijke toerisme

- Toerisme als mondiale consumptie van lokale identiteit (Nijman 1999)
- Gestuurd door *spatial imaginaries* (belangrijke rol van social media)
- *Glocalization*: plaats past zich aan aan verwachtingen van de toerist
- Uitvergroten van unieke kenmerken en lokale eigenheid
- Commodificatie van plaats: ‘verpakt’ voor vluchtige consumptie (Gotham 2005)
- Verdringing van alledaagse functies: *tourist enclaves* (Minca & Wagner 2014)

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

Commodificatie voor visuele consumptie?

Staged authenticity in Amsterdam

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

Amsterdam als 'ervaring': toerisme als *performance*

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

Eigen onderzoek

Kwalitatief onderzoek in de Grachtengordel:

Welke veranderingen nemen langzittende bewoners waar in de grachtengordel en hoe reageren zij er op?

[Centrumbewoner raakt vervreemd van eigen buurt - a4498171/](#)

Het Parool HOME AMSTERDAM OPINIE STADSGIDS

Centrumbewoner raakt vervreemd van eigen buurt

Mixtens de helft van de geïnterviewden heeft wel eens nagedacht, of doet dat nog steeds, over een vertrek uit Amsterdam © ANP

Binnen blijven, de stad ontvluchten, verhuisplannen: binnenstadbewoners ervaren dat de kwaliteit van leven afneemt door het toerisme. Amsterdam dreigt een belangrijke groep te verliezen.

DOOR: MICHEL COUZY 31 MEI 2017, 11:55

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

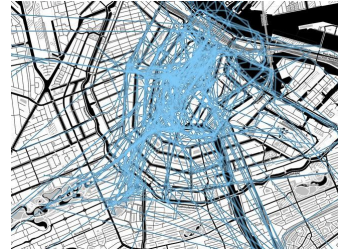
Pretpark metafoor

- Verstoring van dagelijkse ritme van plaats
 - Drukke
 - Opstoppingen
 - Lawaai

- Festivalisering:
 - Van spektakel naar spektakel
 - Pretparkgedrag

- Verlies van authenticiteit

De mooiste momenten is als het regent. Dan is er niemand op straat en kan je zien hoe mooi de stad eigenlijk is.

Bron: [Van der Drift 2015](#)

“Amsterdam moet oppassen dat het geen Disneyland wordt. Die dubbeldekkers bijvoorbeeld... zo’n rode bus hoort toch in London? Dat is iets voor toeristen en hoort niet thuis in Amsterdam. Nu die riksha taxi’s.... Segways. Het hoort hier gewoon niet thuis. Je kan het misschien niet verbieden, maar het past hier niet.

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

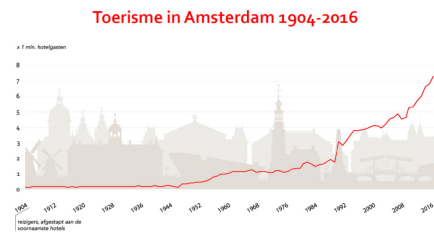
Het wordt verschrikkelijk druk in de zomer. [...] Soms lijkt het wel een soort Efteling. Met allerlei mensen en activiteiten die hier niet thuis horen [...] Bierfietsen, bootjes in de grachten. En dan bedoel ik niet de rondvaartboten, maar drankboten of van die drijvende hot tubs. [...] Platte entertainment met een hoog gehalte onderbroekenlol. En het maakt zulke mensen in feite niet uit waar ze zijn. Je kan ook gaan rondrijven op de Nieuwe Meer en dan heeft niemand er last van. Het zorgt voor overlast voor de mensen die hier wonen [...] Herrie van de geluidsinstallaties en de feestende mensen. En dat wordt nog eens uitvergroot tegen de gevels van de woningen. Maar denk maar niet dat iemand zich daar wat van aan trekt. Het is hun feestje. Bewoners hebben het nakijken.

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the

Museum metafoor

- Verdringing van de alledaagse stad
- Veranderde voorzieningenstructuur
 - Winkelbestand voor ander type consument
 - Economische ongelijkheid
 - Stijgende huurprijzen en verkoopmarges
 - Verdwijnen publieke voorzieningen
- Verlies woonfunctie:
 - Hotels
 - AirBnB

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

Gevolgen voor bewoners

- Gevolgen voor bewoners
 - Sociale vervreemding
 - Alledaagse routines
 - Overlast dringt huis binnen
 - Verlies van thuis
- Individuele coping strategieën
 - Alledaags vermijdingsgedrag, veranderende tijdruimte-patronen
 - *Cocooning*: terugtrekken uit het openbare leven
 - Meer structurele onttrekking: vakanties, uit logeren
 - Verhuizen
- Collectief verzet: politisering van toerisme

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

Ter discussie

Uitholling van het stadscentrum tot toeristen-enclave

- Wisselwerking tussen het pretpark en museum
- Wisselwerking tussen mondiale EN lokale processen
- Onbedoelde en onbewuste rol van bewoners
- Maar bewoners ook zelf toerist elders!

'She burned too bright for this world.'
 Na een rijk en voltooid leven nemen wij afscheid van

I amsterdam

★ 23-09-2004 † 23-09-2015

Een publieke herdenkingsbijeenkomst zal worden gehouden op woensdag 23 september om 19:30 uur op het Museumplein bij de I amsterdam letters. I amsterdam hield van bloemen.

Correspondentieadres:
 Amsterdam Uitgebrand op facebook

Citeren als: Pinkster, F. M., & Boterman, W. R. (2017). When the spell is broken: Gentrification, urban tourism and privileged discontent in the Amsterdam canal district. *Cultural Geographies*, 24(3), 457-472.

Maatschappelijk vastgoed als commons.

Samenwerking tussen communities, woningcorporaties en de lokale overheid in Amsterdam Oost

Peer Smets and Firoez Azarhoosh

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: *Universidad del Pais Vasco*. p. 281-296.

Inhoud

- Maatschappelijk vastgoed - commons
- Verschillende mindsets
- Co-creatie
- Indische buurt
- Verschillende communities en maatschappelijk vastgoed
- Conclusie

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: Universidad del Pais Vasco. p. 281-296.

Maatschappelijk vastgoed - commons

- Maatschappelijk vastgoed → in bezit van individu
- Commons (gedeelde bronnen, management door collectief → winst)
- Commoning creëert mogelijkheden om anderen te ontmoeten en betrokkenheid in onderhandelingen (Stravides 2016)
- Communities moeten vaak samenwerken met stakeholders → zoeken naar balans/ ecologische aanpak

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: Universidad del Pais Vasco. p. 281-296.

Eigendom en onderhoud Verschillende mindsets (1)

(Semi-)overheid

- Stelsel (Habermas)
- Techniek (Scott)
- Instrumenteel
- Rationele oriëntatie
- Gestandaardiseerde oplossingen / SMART
- Legale status eigendom

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: Universidad del Pais Vasco. p. 281-296.

Eigendom en onderhoud Verschillende mindsets (2)

Burgers

- Leefwereld (Habermas)
- Metis (Scott)
- Proces gericht
- Doe het zelf/ doe het samen
- Communities
- Psychologisch eigenaarschap

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: Universidad del Pais Vasco. p. 281-296.

Co-creatie

- Overbruggen verschillen
- Gulzige overheid (Trommel)
- Welke ruimtes?
 - Gesloten
 - Uitnodigend
 - Gecreëerd /geclaimd(Gaventa 2006)
- Metafoor improvisatie jazz

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: *Universidad del Pais Vasco*. p. 281-296.

Indische buurt

- Failliet welzijnsorganisaties
- Communities ontstaan
- Diverse soorten communities
 - Traditionele communities (legale status)
 - Vloeibare communities

Reactie van overheid

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: *Universidad del Pais Vasco*. p. 281-296.

Communities en maatschappelijk vastgoed

- Karrewiel: management buurthuis door bewoners (1 jaar)
- Meevaart: groter buurthuis
- Evenaar: voormalige school
- Speeltuinenverenigingen

- Bufferorganisatie (MeevaartOntwikkelGroep)

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: Universidad del Pais Vasco. p. 281-296.

	Meevaart	Evenaar	Playground buildings
Type of common	Community-driven common	Finance-driven common	Community redevelopment-driven common
Ownership by community	Long-term	Short-term	Long-term
Use by organizations	Just for activities (short-term tenure)	For activities, offices (short- to medium-term tenure)	A combination of short- and long-term tenures
Users	Flexible core of users	Fixed	Growing
Ideology	Creating a home for the community	Emphasizing physical accommodation	Creating a home
Management and maintenance	Community-based approach	Hierarchical form of management and maintenance	Reinvention of community-based approach
Public subsidy	65%	33%	50%
Commercial income (rent)	35%	66%	50%
Organization	Horizontal	Vertical	Horizontal
Diversity of users	High	High	Low
Building size	Large (1,800 m ²)	Large (1,200 m ²)	Low (500- 600 m ²)
Inclusion	High	Low	Medium
Ownership	Housing corporation	Local government	Housing corporation

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: Universidad del Pais Vasco. p. 281-296.

Conclusies

- Commons is te algemeen. Nodig is een verdere uitwerking/ typologie
- Co-creatie vraagt om overbruggen mindgaps
- Uitproberen → zoeken naar nieuwe balans
- Ruimtes spelen een belangrijke rol
- Buffer organisatie nodig?
- Improvisatie

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: *Universidad del Pais Vasco*. p. 281-296.

Dank voor jullie aandacht!

Peer Smets

Vrije Universiteit Amsterdam

p.g.s.m. smets@vu.nl

Citeren als: Smets, P. & Azarhoosh, F. (2019). Real Estate as a Commons: Collaboration between Communities, Housing Corporations, and the Local Government in Amsterdam East. In: *Conference Proceedings Sharing Society: The impact of collaborative collective actions in the transformation of contemporary societies*. 23 May. Tejerina, B., de Almeida, C. M. & Perugorria, I. (eds.). Bilbao: *Universidad del Pais Vasco*. p. 281-296.